

תת"ע 13286/01/19 - מדינת ישראל נגד אליהו ברץ

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

תת"ע 13286-01-19 מדינת ישראל נ' ברץ

כבוד השופט ארנון איתן	בפני
מדינת ישראל	מאשימה
	נגד
אליהו ברץ	נאשם

החלטה

בפניי בקשה לקבלת "סעד מן הצדק" מחמת אכיפה בררנית.

מבוא:

1. על פי הנטען בכתב האישום ביום 29.4.18 ברחוב שטנר 3 בירושלים, עצר הנאשם רכב מ.ר. 390-66-201 באופן שיש בו משום הפרעה לתנועה. לנאשם מיוחסת עבירה בניגוד לתקנה (71) לתקנות התעבורה.

2. הנאשם אינו חולק על העובדות המפורטות בכתב האישום, אלא שלטענתו במהלך השנה האחרונה קיימת מציאות במקום לפיה כלי רכב חונים בשורה אחת ולאחריה שורה נוספת של כלי רכב, ובאופן זה חוסמים האחד את השני. הנהגים ובכללם הנאשם משאירים מספרי טלפון במקום גלוי ברכב, כך שבעת שנהג שנחסם ירצה לצאת מהחניון, יוכל האחרון ליצור קשר עם נהג הרכב החוסם, כדי שזה יגיע למקום ויזיז את רכבו. על פיו ביום האירוע קיבל הוא שיחת טלפון משוטר שנקרא למקום, והוא תכף ומיד ירד למקום והזיז את רכבו. הנאשם הלן בפני השוטר על כך שרק לו נרשם הדוח, זאת למרות שכלי רכב נוספים חנו בחניון באותו אופן. בנסיבות האמורות מבקש הנאשם את ביטול כתב האישום מחמת "סעד מן הצדק" שעניינו בטענה בדבר "אכיפה בררנית".

3. המאשימה מבקשת לדחות את הטענה ומציינת כי הנאשם לא העמיד בסיס מוצק לטענה בדבר "אכיפה בררנית". על פיה ובהתאם לחומר הראייתי, הנאשם חנה בנתיב נסיעה וחסם מספר כלי רכב במקום, לרבות את רכבה של מתלוננת שפנתה למוקד 100 של משטרת ישראל בניסיון לסייע לה באיתור הנהג, זאת לאחר שניסיונות שנעשו על ידה להשיגו כשלו. בנסיבות האמורות נשלח שוטר למקום שאף הוא כשל באיתורו של הנאשם, עד שזה ולאחר זמן התייצב במקום. בהעדר מחלוקת בדבר העובדות המיוחסות לנאשם בכתב האישום עתרה המאשימה להרשעתו של הנאשם בעבירה שיוחסה לו.

דין:

4. דוקטרינת ההגנה מן הצדק מעוגנת בסעיף 149 (10) בחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב] תשמ"ב-1982, מקנה לבית המשפט סמכות להורות, בין היתר, על ביטול כתב אישום מקום בו הגשתו או ניהולו של ההליך הפלילי, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. הדין מכיר בטענת אכיפה בררנית כבסיס אפשרי להגנה מן הצדק.

(ראו: ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכגי ואח' נ' מדינת ישראל (מיום 12.8.12)).

5. הקריטריון החולש על טענה זו, ככל טענה להגנה מן הצדק, נעוץ בשאלה האם יש בקיום ההליך משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. עוד נקבע כי טענת "הגנה מן הצדק", תתקבל לעיתים נדירות:

"ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר. בדרך-כלל יידרש הנאשם להראות שהתקיים קשר סיבתי בין התנהגותו הנפסדת של הרשויות לבין הפגיעה בזכויותיו, עם זאת אין לשלול אפשרות שהפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיחס לא להתנהגות שערורייתית של הרשויות, אלא למשל לרשלנות, או אף לנסיבות שאינן תלויות ברשויות כל-עיקר אך המחייבות, ומבססות, בבירור את המסקנה כי במקרה הנתון לא יהיה ניתן להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן, או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות. אך נראה כי מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר".

(ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד ד"ר איתמר בורוביץ, פד נט(6), 776(31/03/2005)).

6. במקרים בהם הטוען להגנה מן הצדק מבסס את טענתו על אי נקיטת הליכים כנגד אחרים, עליו לעמוד במבחן משולש. עליו להראות כי עניינם של אותם אחרים דומה מבחינה עובדתית לעניינו, באופן המצדיק התייחסות מקבילה בשאלת הגשת כתב אישום כנגדם. בשלב השני עליו להראות כי אי-נקיטת הליכים כנגד האחרים באותה קבוצת שוויון היא בבחינת אכיפה בררנית פסולה, להבדיל מ"מצבים רגילים ולגיטימיים של אכיפה חלקית מטעמים של מגבלת משאבים וסדרי עדיפויות". לבסוף, מידת הנטל הראיתי המוטל על מי שמעלה טענה של אכיפה בררנית. (עניין סלכגי פסקה 14).

7. כפי שיפורט להלן יישומו של הדין, מוביל למסקנה כי לא עומדת לנאשם הגנה זו. כאמור בסוגיית סעד מן הצדק, וליתר דיוק טענת הנאשם בדבר "אכיפה בררנית" נדרשת הנחת תשתית ראייתית מתאימה, ואין די בטעון הכללי שהובא ו/או בתמונות שהוצגו בפניו כדי להניח את אותה תשתית עובדתית נדרשת ביחס לטענה זו.

8. יוסף, כי אכיפה חלקית הינה מותרת כשהמבחן בעניין זה נעוץ בשאלה האם הרשות הבחינה בין מעורבים על יסוד שיקולים ענייניים. (ראו: עניין בורוביץ שהוזכר לעיל).

"... נמצא כי ההכרעה בשאלה, אם העמדתם לדין של חלק מן המעורבים בביצוע עבירה הינה בבחינת אכיפה חלקית מותרת או שמא בבחינת אכיפה בררנית פסולה, תהא לרוב תלויה ... בבירור השאלה אם הרשות הבחינה בין המעורבים על יסוד שיקולים ענייניים או שמא פעלה "לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר

או מתוך שרירות גרידא..."

וכן:

"אכיפה בררנית (באנגלית: selective enforcement) אינה היפוך של אכיפה מלאה. לעתים קרובות, אין אכיפה מלאה, ומבחינה מעשית אף לא יכולה להיות אכיפה מלאה, של חוק או תקנות. אכיפה חלקית אינה בהכרח אכיפה פסולה. כך גם אכיפה מדגמית, שהרי המדינה אינה יכולה להקצות אלא משאבים מוגבלים לאכיפת החוק..."

9. במקרה שבפנינו עמד רכבו של הנאשם על נתיב נסיעה בחניון וחסם מספר כלי רכב. ניסיונות של המתלוננת שרכבה נחסם על ידי הנאשם ליצור עמו קשר כשלו. בסיטואציה זו הוגשה על ידה תלונה למשטרת ישראל ונשלח שוטר למקום. נסיבות אלו חורגות אל מעבר לטענת ההגנה בדבר "אכיפה סלקטיבית", ומבססות מסקנה כי רישום הדוח בסיטואציה האמורה אינו חריג, ויוצר שוני (ככל ואלו היו פניי הדברים) ביחס לכלי רכב אחרים שחנו בחניון. בכך בוודאי אין כדי להצביע על התנהלות שרירותית ומפלה כלפי הנאשם. להפך, הוא נעשה מטעם ענייני בלבד.

(ראו: בג"ץ 329/81 נוף נגד מדינת ישראל מיום 30.10.83).

10. סוף דבר: אני דוחה את הטענה ובהתאם מרשיע את הנאשם בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום.

תוכנה של ההחלטה יועבר לצדדים שימסרו בתוך 5 ימים הודעה בכתב אם ברצונם להוסיף ולטעון ביחס לעונש, שמא הם עותרים לקנס הקבוע לצד העבירה שבוצעה.

ניתנה היום, כ"ו אדר ב' תשע"ט, 4 באפריל 02 אפריל 2019,
בהעדר הצדדים.